

FÄLTSLAG, n. 3. Strid emellan betydande härmassor, som varar ofta en eller flera dagar, och vanligtvis har mycket inflytande på ett lands öde eller ett fälttågs gång. Förkortas vanligtvis till blott slag. — *Syn.* Batalj, Slagning.

FÄLTSLANGA, f. 1. Ett slags fordom bruklig kanon.

FÄLTSMEDJA, f. 1. Flyttbar smedja för behof i fält.

FÄLTSPAT, m. sing. (mineral.) Stenart, bestående af kiselsyra, lerjord och kali.

FÄLTSTAT, m. 3. 1) Se *Fältfot*. *Vara på f.* — 2) Förteckning på samtliga en armés tross- och utredningspersedlar, såsom de behövas i fält. *F-en upptar 200 trossvagnar*, m. m.

FÄLTSTYCKE, n. 4. Se *Fältkanon*.

FÄLTSÅNG, f. 2. Se *Brils*.

FÄLTTECKEN, n. 3. 1) Fordom brukligt igenkänningstecken, som bars under striden af soldaterna. — 2) Benämning, i svenska arméen, på kokarden och skärpet.

FÄLTTJENST, f. 3. Truppers tjänstgöring på fält- och lägervakter, vid avant- och arrieregarden samt patrullering. Inbegriper äfven lägerpolis, fouragering, m. m. — *Motsats:* Garnisons-tjänst.

FÄLTTYG, n. 3. Benämning på allehanda redskap och utredningspersedlar, som tillhöra en armés artilleri.

FÄLTTYGMÄSTARE, m. 3. 1) Öfverbefälhafvare vid ett artilleri. — 2) Den, som har högsta uppsigten öfver fälttygen och de gröfre skjutredskapen, som tillhöra en armé.

FÄLTTÅG, n. 3. 1) Den tid af året, som en armé, under påstående krig, verkligen tillbringar i fält, under vapen. — 2) En armés tjänstgöring under denna tid.

FÄLTVAKT, f. 3. 1) Truppadelning, till truppernas säkerhet utställd ett stycke från läger eller kantoneringsplats, för att hindra öfverrumpning af fienden. — 2) Tjänstgöringen dervid. *Vara på f.* — *Ss. F-tjenst*.

FÄLTVÄRK, n. 3. Se *Fältbefästning*.

FÄLTVÄBEL, m. 2. pl. — *väblar*. (t. *Feldwebel*) Tillförene högste underofficer vid infanteriet; uppropade soldaterna efter mönsterrullan, förde derjemte förteckning öfver vaktjänster o. s. v. afgaf dagligen till kaptenen rapport om kompaniets tillstånd, samt sörjde för ordningen inom kompaniet.

FÄLTVÄDD, f. 3. (bot.) Ört, med blå eller gulaktiga blömmor, på torra ställen. *Scabiosa columbaria*.

FÄLTÖFVERSTE, m. 2. pl. — *öfverstar*. 1) (fordom i Sverige) Öfverbefälhafvare för en krigshär i fält. — 2) (i fråga om vissa utländska krigshärar) Öfverste. — 2) Stundom förekommande öfversättning af Romarnes *Tribunus militaris*.

FÄLVÄG, se *Färdväg*.

FÄNAD, m. 3. sing. 1) Nötboskap. — 2) (i vidsträckt bem.) Oskäliga djur. — Ordet brukas numera sällan.

FÄNGE, n. 4. (af *Fånga*) 1) Fångst af djur. Förekommer i några sammansättningar, såsom Hvalfångst, Djurfångst, Fiskafångst. — 2) Sätt att fånga djur. *F-n med grop, sax och förgiftadt luder*.

FÄNGELSE, n. 3. 1) Ställe, der anklagade hållas instängde, för att undergå ransakning, eller dömda förbrytare, för att undergå straff; äfven ställe, der tredskande gäldenärer hållas instängda, för att tvinga dem att betala. *Kasta, sitta i f.*

Rikets f-r, de allmänna f-rna. — *Syn.* Arrest, Häkte, Häktelse. — 2) Se *Fängelsestraff*. *Döma till f. Bestraffa med lifstids f.* — *Syn.* Fängelsestraff.

FÄNGELSECELL, fängsällsesäll, m. 3. Cell (bem. 1) i ett fängelse.

FÄNGELSESTRAFF, n. 3. Straff, hvartill en förbrytare blifvit dömd, bestående deruti, att han för en viss i domen utsatt tid hålles fängslad.

FÄNGHÅL, n. 3. Liten på skjutgevärf befintlig öppning, som förer till krutkammaren och hvarigenom laddningen antändes.

FÄNGHÅLSTAPP, m. 2. Del på ett slagkrutlås, som motsvarar fängspannan på ett flintlås, och i hvars kärnlinie fänghålet är borradt.

FÄNGKRUT, n. 3. 1) Sing. Krut, som lägges på fängspannan af ett gevärslås, till laddningens antändande.

FÄNGNÅL, f. 2. Se *Rymnål*.

FÄNGPANNA, f. 1. Del af ett flintlås, hvar på fängkrutet lägges; är fastad omedelbart framför fänghålet, och är antingen anbragt på sjelfva pipan eller fastskrufvad på låsblecket.

FÄNGRÖR, n. 3. (artil.) Se *Antändningsrör*.

FÄNGSEL, n. 3. 1) Band och bojer, hvarmed någon fängslas. — 2) Fängelse. — Ordet brukas numera sällan.

FÄNGSELREDSKAP, n. 3. o. 3. Redskap, hvarmed menniskor fängslas.

FÄNGSLA, v. a. 1. 1) Medelst bindande eller påläggande af bojer hindra någon att fritt begagna sina kroppslemmar. *F. med jern.* — *Syn.* Binda, Fjettra. — 2) Sätta i fängelse. *F. en missdådare, en anklagad.* — *Syn.* Arrestera, Häkta, Inmana i häkte. — 3) (fig.) a) Göra sig undergifven, tillgifven. *F. någon med sina behag. Genom rika skänker f. någon vid sin person.* — b) Helt och hållet, uteslutande upptaga. *Denna syn f-de allas ögon. En bok, som f-r uppmärksamheten. En njutning, som f-r sinnet.* — *Syn.* Fjettra.

FÄNGSLANDE, n. 4. Handlingen, då man fängslar. — *Part. akt.* Som fängslar. Brukas stundom adjektivt, i fig. mening, t. ex.: *En f. anblick, syn. njutning, läsning.*

FÄNGSLIG, a. 2. 1) (om person) Fängslad (se *Fängsla*, bem. 1). *Föra någon f. till en ort, inför domaren.* — 2) *F-t förvar*, fängelse. *Föra, bringa, sätta i f-t förvar.*

FÄNGSLING, f. 2. Se *Fängslande*, n.

FÄNIKA, fänicka, f. 1. Diminutiv af *Fana*. 1) (ursprungl.) Fana, flagg. — 2) (i äldre krigsspråket) Kompani.

FÄNNIKA, se *Fänika*.

FÄNNIK, fännrick, m. 2. (t. *Fähnrich*) Yngste officer vid ett kompani. Bar fordom fanan. Kallas nu Underlöjtnant. Skrifves ännu af många *Fändrik*, liksom det tillförene äfven på tyska teknats *Fähndrich*. [Fänrick, Fändrick.]

FÄNTA, f. 1. (prov.) Se *Flicka*, bem. 3.

FÄNTING, m. 2. (bot.) Örtsläkte med röda blömmor. *Gypsophila*.

FÄRD, c. 3. Resa. Brukas mest i dagligt tal och familjert, om både land- och sjöresor, i vagn eller farkost, mindre vanligt till fots eller till häst. *En långväga f. Vara stadd på f. till Upsala. Fara sina f-e* (gam. böjd kasus), fara bort, sin väg, sin kos. (Fig.) *Fara sista f-en, dö, afilda. Komma i f. med någon på resan*, under vägen få någon till resällskap. (Fig.) *Komma, råka i f. med någon*, få att göra med någon. *Gifva sig i f. med någon*, (egentl., min-